

Bosna i Hercegovina
Brčko distrikt BiH
URED-KANCELARIJA ZA REVIZIJU
JAVNE UPRAVE I INSTITUCIJA
u Brčko distriktu BiH

Босна и Херцеговина
Брчко дистрикт БиХ
КАНЦЕЛАРИЈА-УРЕД ЗА РЕВИЗИЈУ
ЈАВНЕ УПРАВЕ И ИНСТИТУЦИЈА
у Брчко дистрикту БиХ

Islahijet 8., telefon 049 218-220, faks 049 490-276
Ислахијет 8, телефон 049 218-220, факс 049 490-276
www.revizija-bd.ba

Број: 01-02-03-13-258/22
Р: 04-02; 07-02; 09-02/22

ИЗВЈЕШТАЈ
О РЕВИЗИЈИ ФИНАНСИЈСКОГ ПОСЛОВАЊА
ОДЈЕЉЕЊА ЗА ПОЉОПРИВРЕДУ, ШУМАРСТВО
И ВОДОПРИВРЕДУ БРЧКО ДИСТРИКТА БиХ
за период 1. јануар – 31. децембар 2021. године

Брчко, маја 2022. године

САДРЖАЈ

<u>НЕЗАВИСНО РЕВИЗОРСКО МИШЉЕЊЕ</u>	3
<u>1. РЕЗИМЕ ДАТИХ ПРЕПОРУКА</u>	6
<u>2. УВОД</u>	8
<u>3. ОПШТИ ДИО</u>	8
<u>4. ПРЕДМЕТ, ЦИЉ И ОБИМ РЕВИЗИЈЕ</u>	10
<u>5. ОСВРТ НА НАЛАЗЕ И ПРЕПОРУКЕ ПРЕТХОДНЕ РЕВИЗИЈЕ</u>	10
<u>6. НАЛАЗИ И ПРЕПОРУКЕ</u>	12
<u>6.1. РУКОВОДСТВО И СИСТЕМ ИНТЕРНИХ КОНТРОЛА</u>	12
<u>6.2. ПЛАН И РЕАЛИЗАЦИЈА ПЛАНОМ ПРЕДВИЂЕНИХ ЗАДАТАКА</u>	13
<u>6.3. ПРИХОДИ И ПРИМИЦИ</u>	14
<u>7. Планирање и извршење текућих издатака</u>	15
<u>7.1. ИЗДАЦИ ЗА БРУТО ПЛАТЕ</u>	16
<u>7.3. ИЗДАЦИ ЗА ТЕКУЋЕ ОДРЖАВАЊЕ</u>	16
<u>7.4. УГОВОРЕНЕ УСЛУГЕ</u>	16
<u>7.5. Текући грантови</u>	18
<u>7.6. БУЏЕТ КАПИТАЛНИХ ПОТРЕБА</u>	21
<u>7.7. ГОДИШЊИ ПОПИС СРЕДСТАВА И ОБАВЕЗА НА ДАН 31. 12. 2021. ГОДИНЕ</u>	22
<u>8. КОМЕНТАР</u>	24
<u>9. ПРИЛОЗИ</u>	25

Bosna i Hercegovina
Brčko distrikt BiH
URED-KANCELARIJA ZA REVIZIJU
JAVNE UPRAVE I INSTITUCIJA
u Brčko distriktu BiH

Босна и Херцеговина
Брчко дистрикт БиХ
КАНЦЕЛАРИЈА-УРЕД ЗА РЕВИЗИЈУ
ЈАВНЕ УПРАВЕ И ИНСТИТУЦИЈА
у Брчко дистрикту БиХ

Islahijet 8., telefon 049 218-220, faks 049 490-276
Ислахијет 8, телефон 049 218-220, факс 049 490-276
www.revizija-bd.ba

**ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА ПОЉОПРИВРЕДУ, ШУМАРСТВО И ВОДОПРИВРЕДУ
БРЧКО ДИСТРИКТА БиХ
шефу Одјељења**

НЕЗАВИСНО РЕВИЗОРСКО МИШЉЕЊЕ

Предмет ревизије

Извршили смо ревизију финансијског пословања Одјељења за пољопривреду, шумарство и водопривреду (у даљем тексту: Одјељење) за период **1. јануар – 31. децембар 2021.** године, те ревизију усклађености пословања с важећим законским и другим релевантним прописима.

Одговорност руководства

Шеф Одјељења је одговоран за финансијско пословање Одјељења и усклађеност пословања из своје надлежности с важећим законским и другим прописима, програмом рада и одобреним позицијама буџета. Ова одговорност обухвата: осмишљавање, примјену и одржавање интерних контрола које су релевантне за спречавање и откривање материјално значајних грешака у финансијском пословању, као и примјереност понашања ревидираног Одјељења над средствима и имовином која му је дата на управљање.

Одговорност ревизора

Наша је одговорност да изразимо мишљење о финансијском пословању на основу извршене ревизије. Ревизију смо извршили у складу са Законом о ревизији јавне управе и институција у Брчко дистрикту БиХ („Службени гласник Брчко дистрикта БиХ“ број 18/18 – пречишћени текст) и Одлуком о преузимању, примјењивању и објављивању превода оквира Међународних стандарда ВРИ („Службени гласник Брчко дистрикта БиХ“ број 31/18). Ови стандарди налажу да радимо у складу са етичким захтјевима и да ревизију планирамо и извршимо на начин који омогућава да се, у разумној мјери, увјеримо да финансијско пословање не садржи материјално значајне погрешке, те да је пословање усклађено с важећим законским и другим релевантним прописима.

Ревизија укључује спровођење поступка ради прибављања ревизорских доказа о усклађености финансијског пословања са законским и другим релевантним прописима, одобреним и извршеним позицијама буџета и извршавање послова из своје надлежности. Избор поступка је заснован на ревизорском просуђивању, укључујући процјену ризика настанка материјално значајних погрешака у финансијском пословању. Приликом процјене ризика, ревизор разматра интерне контроле које су релевантне за презентацију финансијског пословања, ради осмишљавања

ревизорских поступака који су одговарајући у датим околностима и задовољавају стандарде ревизије.

Сматрамо да су прибављени ревизорски докази довољни и одговарајући и да обезбјеђују основ за наше ревизорско мишљење.

Основ за изражавање мишљења

- Средства за подстицаје пољопривредној производњи за 2021. годину планирана су у износу од 12.000.000,00 КМ, а реализована у износу од 8.583.742,77 КМ или 71,53%. Низак проценат реализације наведених издатака указују на неефикасно располагање буџетом одобрених средстава који се огледа кроз неутрошена планирана средстава и то у износу од 3.416.257,23 КМ. Констатујемо да Одјељење, није ефикасно располагало одобреним буџетским средствима, што није у складу са одредбама члана 78 става 2 под б) Закона о буџету Брчко дистрикта БиХ и члана 15 става 1 под б) Закона о извршењу буџета Брчко дистрикта БиХ за 2021. годину. Због непоштовања претходно наведених законских аката, неутрошена буџетска средства Одјељења нису на вријеме ослобођена, како би се иста могла правовремено усмјерити на позиције и активности за које је извјесно остварење у оквиру Одјељења или неких других буџетских корисника (детаљније под 7.4 Извјештаја).

Одјељење, путем Комисије за интерну контролу, није успоставило континуиран надзор над реализацијом подстицаја (контролу рада комисија на терену, непосредан увид у утврђено стање на терену и контролу маркирања животиња), што није у складу с Планом интерне контроле и чланом 16 ставом 3 Правилника о начину и условима подстицаја у пољопривредној производњи (детаљније под 7.4.1 Извјештаја).

- Одјељење је планирало приходе у износу од 1.042.000,00 КМ, а остварило 1.037.547,03 КМ или 99,57% у односу на план. Од укупно остварених прихода, износ од 109.500,38 КМ или 10,55% остварених прихода односи се на приходе од посебних водопривредних накнада за извађени материјал из водотока. Одјељење нема надзор над извађеним количинама и прометом материјала из водотока, то јест нема властите јавне и поуздане механизме мјерења, а тиме ни валидне и неспорно измјерене количине извађеног пијеска, шљунка и другог материјала из водотока који директно утичу на остварену вриједност прихода по наведеном основу, што није у складу са одредбама чланова 12, 13 и 14 Правилника о посебној водопривредној накнади за извађени материјал из водотока у Брчко дистрикту БиХ.
- Издаци за уговоре о повременим и привременим пословима остварени су у износу од 181.914,61 КМ, на основу уговора о посебним пословима који се углавном односе на послове који су систематизовани у организационом плану а укупно трајање периода ангажовања појединих лица је дужи од године дана. Одјељење није доказало изузетне околности и без адекватног образложења извршено је ангажовање шеснаест (16) лица за обављање посебних послова у 2021. години, који у односу на седамдесет седам (77) запослених у Одјељењу, значајно премашује ограничење од 10%. Правилник о раду није прописао начин избора извршилаца и утврђивање накнаде за послове, тако да су уговори закључивани без постојања претходно дефинисаних процедура и критеријума који би обезбиједили начело

транспарентности у поступку избора извршилаца и утврђивања висине накнаде (детаљније под 7.4 Извјештаја).

- Одјељење није ефикасно располагало одобреним средствима капиталног буџета, како је то прописано чланом 78 ставом 2 под b) Закона о буџету Брчко дистрикта БиХ и чланом 15 ставом 1 под b) Закона о извршењу буџета Брчко дистрикта БиХ за 2021. годину. Одобрена средства за период 2019–2021. године у износу од 2.203.566,62 КМ, извршена су у износу од 785.355,28 КМ или 35,64% плана, што указује на неефикасно коришћење и непотребно задржавање буџетских средстава за капиталне пројекте (детаљније под 7.5 Извјештаја).
- Попис средстава, потраживања и обавеза на дан 31. 12. 2021. године није извршен у складу са Упутством о раду пописних комисија и обављању пописа средстава, потраживања и обавеза у дијелу прописаног рока, свеобухватности пописа, обављања годишњег пописа краткорочних и дугорочних обавеза као и процјене могућности наплативости потраживања (детаљније под 7.6 Извјештаја).
- Одјељење није правовремено обавјештавало Дирекцију за финансије Брчко дистрикта БиХ о тачном датуму расположивости сталног средства за употребу, како би се исто прекњижило као средство у употреби и отпочео обрачун амортизације у складу са одредбама члана 19 тачке (1) Правилника о рачуноводству и финансијском извјештавању за буџетске кориснике у Брчко дистрикту БиХ. (детаљније под 7.6 Извјештаја).

Мишљење с резервом

По нашем мишљењу, осим могућих ефеката напомена датих у претходном пасусу, финансијско пословање Одјељења у току 2021. године, у материјално значајним аспектима било је усклађено с важећом законском регулативом.

Замјеници главног ревизора
Амра Илић, дипл. ек.

Мр сц. Саво Грујић, дипл. ек.

Главни ревизор
Мр сц. Селма Шадих, дипл. ек.

1. РЕЗИМЕ ДАТИХ ПРЕПОРУКА

Извршеном ревизијом финансијског пословања Одјељења за 2021. годину, констатовали смо одређени број пропуста и неправилности, а ради отклањања истих, дали смо сљедеће препоруке:

- Потребно је да Одјељење предузме активности на имплементацији датих препорука, тј. да изврши анализу и исправи идентификоване недостатке у Извјештају о обављеној ревизији финансијског пословања за претходну годину, као и претходних година.
Такође је потребно да Одјељење Акционим планом кроз процедуре за накнадно праћење реализације препорука, изради информације о предузетим корективним мјерама и образложењима зашто исте нису могле или нису предузете, ради имплементације истих.
- Потребно је, ради успостављања и обезбјеђења функционисања ефикасног система интерних контрола, да Одјељење у свим сегментима пословања утврди конкретне врсте ризика и процијени вјероватноћу настанка и степен утицаја ризика на њихово пословање, те да на основу дефинисаних ризика утврди јасна и конкретна правила и процедуре, контролне и надзорне поступке с роковима и носиоцима за њихово досљедно спровођење и документовање.
- Потребно је да Одјељење, у складу с Методологијом за израду стратешких и имплементационих докумената у Брчко дистрикту БиХ, изради план развојних програма и стратешки план за трогодишњи период, те исте достави Сектору за опште послове у року који је одређен одредбама Закона о буџету Брчко дистрикта БиХ и Правилника о садржају и методологији израде, систему праћења и надзора спровођења стратешких докумената и имплементационих докумената.
- Потребно је да Одјељење предузме активности на реализацији програмских задатака који су предвиђени Програмом рада, а исти су у надлежности Одјељења.
- Потребно је да Одјељење успостави континуиран и аутоматски управљачки механизам мјерења и мониторинга извађених количина материјала из водотока и њиховог упоређивања са обрачунатим и наплаћеним накнадама у складу са одредбама Правилника о посебној водопривредној накнади за извађени материјал из водотока у Брчко дистрикту БиХ.
- Потребно је да се Одјељење приликом израде ДОБ-а придржава процјене привредног развоја и развојних програма, као и да се приликом сачињавања буџетског захтјева за 2021. годину, придржава горњих граница расхода изведених из ДОБ-а, како је то регулисано одредбама Закона о буџету Брчко дистрикта БиХ.
- Потребно је дефинисати врсту и обим посебних послова у Одјељењу, услове настанка потребе за њиховим обављањем, извршити њихово претходно вредновање, дефинисати процедуру начина и трајања ангажовања извршилаца, као и преиспитати усаглашеност Организационог плана Одјељења са потребама за обављање дјелатности.
- Потребно је додатно образложити ангажовање више од 10% лица у односу на број запослених.
- Потребно је да Одјељење успостави систем праћења који би обезбиједио суштинску документовану контролу извршених посебних послова у складу са одредбама Правилника о раду раду службеника и намјештеника у органима јавне управе.

- Потребно је у **складу са одредбама** Правилника о раду службеника и намјештеника у органима јавне управе, сачинити Извјештај о закљученим уговорима, уговореним пословима, утрошеним средствима, као и резултатима проведене анализе и оцјене ефикасности и ефективности обављених послова, те исти у прописаном року доставити Влади Брчко дистрикта БиХ.
- Потребно је да Одјељење разради секторску стратегију и средњорочни план развоја, те да средстава подстицаја за развој пољопривредне производње планира на начин да у годишњи план рада укључи стратешке приоритете са одговарајућим мјерама и активностима, како за расподјелу планираних средстава за подстицаје, тако и за спровођење истих, како је регулисано одредбама Закона о буџету Брчко дистрикта БиХ.
- Потребно је, да Одјељење досљедно поштује одредбе Закона о буџету Брчко дистрикта БиХ и Закона о извршењу буџета Брчко дистрикта БиХ за 2021. годину, у дијелу сврсисходног и ефикасног располагања одобреним буџетским средствима.
- Потребно је да Одјељење, у складу са одредбама Закона о подстицају у пољопривредној производњи, на крају сваке календарске године достави градоначелнику извјештај о реализацији подстицаја.
- Потребно је да Одјељење благовремено подузме активности на сачињавању и доношењу Правилника о начину и условима подстицаја како би се створиле претпоставке за континуиран надзор Комисије за интерну контролу над реализацијом подстицаја, као и ефективно и ефикасно обављање послова из своје надлежности, у складу са Планом интерне контроле и одредбама Правилника о начину и условима подстицаја у пољопривредној производњи.
- Потребно је обезбиједити неопходне услове за реализацију капиталних пројеката како би се осигурале претпоставке за ефикасно управљање капиталним буџетом, у складу са Законом о буџету Брчко дистрикта БиХ и Законом о извршењу буџета Брчко дистрикта БиХ за 2021. годину.
- Потребно је обезбиједити досљедну примјену Упутства о раду пописних комисија и обављању пописа средстава, потраживања и обавеза у дијелу обухвата цјелокупне властите имовине и окончања пописа сачињавањем извјештаја у прописаним роковима.
- Потребно је досљедно примјењивати одредбе Упутства о раду пописних комисија и обављању пописа средстава, потраживања и обавеза у дијелу обављања годишњег пописа краткорочних и дугорочних обавеза, као и процјене могућности наплативости потраживања.
- Потребно је да Одјељење правовремено обавјештава Дирекцију за финансије Брчко дистрикта БиХ о тачном датуму расположивости сталног средства за употребу, како би се исто прекњижило као средство у употреби и отпочео обрачун амортизације у складу са одредбама Правилника о рачуноводству и финансијском извјештавању за буџетске кориснике у Брчко дистрикту БиХ.

НАЛАЗИ И ПРЕПОРУКЕ ОБАВЉЕНЕ РЕВИЗИЈЕ ФИНАНСИЈСКОГ ПОСЛОВАЊА ОДЈЕЉЕЊА ЗА ПОЉОПРИВРЕДУ, ШУМАРСТВО И ВОДОПРИВРЕДУ

2. УВОД

Обавили смо ревизију финансијског пословања Одјељења за 2021. годину на основу овлашћења датих Законом о ревизији јавне управе и институција у Брчко дистрикту БиХ, другим релевантним прописима, као и на основу Годишњег плана ревизије.

3. ОПШТИ ДИО

Одјељење је основано у складу са Статутом Брчко дистрикта БиХ („Службени гласник Брчко дистрикта БиХ“ број 02/10) и Законом о јавној управи Брчко дистрикта БиХ („Службени гласник Брчко дистрикта БиХ“ број 25/20 – пречишћени текст). Законом о измјенама Закона о јавној управи Брчко дистрикта БиХ („Службени гласник Брчко дистрикта БиХ“ број 9/13), Одјељење је надлежно за:

- унапређивање и развој пољопривреде, шумарства, узгој животиња, лов и риболов;
- режим, употребу, коришћење и заштиту вода и водотока;
- агроиндустрију;
- ветеринарску дјелатност;
- заштиту и унапређивање шума;
- рурални развој;
- и друге послове из надлежности Одјељења одређене законом и другим прописима.

За извршавање послова из надлежности Одјељења, на начин прописан чланом 2 Организационог плана, утврђене су сљедеће организационе јединице:

1. Пододјељење за пољопривреду;
2. Пододјељење за шумарство и водопривреду;
3. Пододјељење за ветеринарство и
4. Пододјељење за анализу и административну подршку и рурални развој.

Пододјељење за пољопривреду надлежно је за:

- развој и унапређење пољопривредне производње и сточарства на подручју Брчко Дистрикта БиХ;
- пружање савјетодавних услуга из области пољопривреде и сточарства;
- стварање услова у Брчко Дистрикту БиХ за постприватизационо инвестирање;
- повезивање примарне пољопривредне производње и прехрамбене индустрије у Брчко дистрикту БиХ.

Пододјељење за шумарство и водопривреду надлежно је за:

- припремање и спровођење закона и других прописа из области шумарства, ловства и водопривреде с циљем рационалног кориштења и заштите шумског фонда, рационалног коришћења и заштите дивљачи и ловишта, рационалног коришћења и заштите вода и водног добра;

- обављање нормативно-правних, студијско-аналитичких, управно-надзорних послова и послова стручног надзора који се односе на област шумарства, ловства и водопривреде;
- припремање стратегија и развојних политика управљања шумама и шумским фондом, ловиштима и ловним фондом, водама, водопривредним објектима и јавним водним добром;
- припремање аката, анализа и информација из области шумарства, ловства и водопривреде;
- припремање стручних подлога и рјешења за израду развојног програма шумарства, ловства и водопривреде;
- чување и заштиту шумског фонда кроз организован рад чуварске службе;
- израду приједлога буџета Пододјељења;
- имплементацију пројеката из области шумарства, ловства и водопривреде те координацију с међународним организацијама које финансирају пројекте из наведених области у надлежности Пододјељења;
- давање стручних мишљења, тумачења и упутстава из дјелокруга рада Пододјељења;
- спровођење међународне сарадње, праћење спровођења уговора, конвенција и пројеката;
- припремање потребних извјештаја Влади и Скупштини као и другим надлежним институцијама.

Пододјељење за ветеринарство надлежно је за:

- публикување ветеринарских сертификата, упутстава и потврда;
- ветеринарске прегледе производа, сировина прехранбених производа и њихово обиљежавање, као и ветеринарске прегледе сточне хране, воде за напајање животиња и отпадака у производњи, складиштењу и промету ради обезбјеђивања здравствене исправности;
- праћење и контролу трговине и употребе лијекова у ветеринарској медицини;
- контролу ефикасности и штетности лијекова;
- контролу здравствене исправности прехранбених производа, отпадака и сточне хране, животињског сјемена, јајних ћелија и ембриона, као и воде за напајање животиња;
- вођење регистра животиња и објеката на регионалном и националном нивоу у складу с прописима;
- оспособљавање јединица за прву ветеринарску помоћ цивилне заштите;
- обезбјеђивање извођења контроле имуности;
- обезбјеђивање извођења и организацију праћења остатака штетних материја у прехранбеним производима;
- обезбјеђивање извођења и организацију праћења остатака штетних материја код животиња и сточне хране;
- увођење и развијање информационог система у ветеринарству БиХ.

Пододјељење за анализу и административну подршку и рурални развој надлежно је за:

- израду планова за рурални развој села који одражавају потребе и аспирације локалног становништва у складу с природним базом ресурса;
- координацију развоја поменутих планова од стране Владе, невладиних организација и донатора (што ће користити као основа микро-кредитних линија погодних за развој малих предузећа у руралним подручјима);

- одабирање пилот пројеката за имплементацију на основу оцјене економског и социјалног ефекта које би они могли имати. Ови пројекти ће обухватити схеме битне за цијелу а поготову руралну заједницу;
- креирање мјера које могу довести до повећања запослености у непољопривредним дјелатностима у руралним подручјима укључујући мале схеме за започињање бизниса;
- спровођење активности управљања и координацију пројеката у Одјељењу;
- имплементацију пројеката ЕУ из области робних и новчаних кредита;
- мониторинг кредита и пројеката;
- подршку обезбјеђењу руралних кредита;
- координацију ентитетских, повезаних пројектних иницијатива.

За извршење послова из дјелокруга рада Одјељења систематизована су укупно осамдесет два (82) радна мјеста у Организационом плану, док је на дан 31. 12. 2021. године у Одјељењу било осамдесет (80) запослених. У оквиру Пододјељења за анализу и административну подршку и рурални развој завршено је формирање Одсјека за рурални развој, запошљавањем троје службеника. Одјељење је смјештено у властитом простору у Мостарској улици број 145 (зграда бившег Института за уљарице).

4. ПРЕДМЕТ, ЦИЉ И ОБИМ РЕВИЗИЈЕ

Предмет ревизије је финансијско пословање Одјељења за 2021. годину, у дијелу планирања и извршења буџета, оцјена система интерних контрола, као и усклађеност пословања из своје надлежности и овлашћењима са законским и другим релевантним прописима.

Циљ ревизије финансијског пословања Одјељења је да омогући ревизору да на основу прикупљених доказа изрази мишљење о томе да ли је финансијско пословање обављено у складу са законским важећим прописима, као и примјереног понашања руководиоца Одјељења над средствима и имовином Брчко дистрикта БиХ. Поред тога, ревизија је планирана и извршена са циљем прибављања реалног основа за оцјену да ли су предузете све мјере за намјенско трошење буџетских средстава за сврхе за које је дато овлашћење доношењем буџета, те давања препорука за даљи рад са посебним нагласком на што ефикаснију заштиту јавне имовине и економично трошење јавних средстава путем јачања интерних контрола.

Обим ревизије је утврђен интерним планским документима ревизије. Обзиром да се ревизија обавља провјерама на бази узорака и да постоје инхерентна ограничења у рачуноводственом систему и систему интерних контрола, постоји могућност да поједине материјално значајне грешке могу остати неоткривене.

5. ОСВРТ НА НАЛАЗЕ И ПРЕПОРУКЕ ПРЕТХОДНЕ РЕВИЗИЈЕ

Канцеларија за ревизију јавне управе и институција у Брчко дистрикту БиХ (у даљем тексту: Канцеларија за ревизију) је извршила ревизију финансијског пословања Одјељења за 2020. годину и доставила коначан Извјештај о извршеној ревизији, број: број: 01-02-03-13-312/21, 23. јула 2021. године.

По датим препорукама, Одјељење је сачинило Акциони план, број: 13-001620/21, те исти доставило Канцеларији за ревизију 3. августа 2021. године.

Освртом на препоруке ревизије дате у Извјештају о обављеној ревизији финансијског пословања за 2020. годину, те увидом у предузете активности на унапређивању пословања и отклањању недостатака у даљем пословању, утврдили смо сљедеће:

I. Реализоване препоруке

Одјељење је реализовало препоруке које се односе на:

- додјелу средстава за грантове непрофитним организацијама након правдања задњег одобреног гранта, без обзира на годину одобрења,
- благовремено достављање Извјештаја о утрошку средстава, у складу с чланом 2 Уговора о додјели новчаних средстава за samozapošljavanje.

II. Нереализоване препоруке

Одјељење није реализовало препоруке које се односе на:

- успостављање система интерних контрола који ће елиминисати наведене слабости и допринијети ефикасном остваривању циљева Одјељења;
- предузимање активности на реализацији програмских задатака који су предвиђени Програмом рада, а који су у надлежности Одјељења;
- придржавање горњих граница расхода Одјељења предвиђених ДОБ-ом у складу са одредбама Закона о буџету Брчко дистрикта БиХ, у дијелу израде буџета;
- ангажовање лица за обављање посебних послова, досљедног поштовања Правилника о раду, у дијелу максималног броја ангажованих лица у односу на број запослених, са адекватним образложењем и доказивањем изузетних околности;
- дефинисање врсте и обима посебних послова у Одјељењу, услове настанка потребе за њиховим обављањем, дефинисање или процедуру начина ангажовања извршилаца, као и преиспитивање усаглашености Организационог плана Одјељења са потребама за обављање дјелатности;
- примјену Правилника о начину и условима за подстицај у пољопривредној производњи;
- континуиран надзор над реализацијом подстицаја, како је то предвиђено Правилником;
- извјештавање о реализацији и резултатима подстицаја досљедном примјеном Закона о подстицајима у пољопривреди;
- утрошак и контролу утрошка планираних средстава за подстицаје, уз досљедну примјену Закона о извршењу буџета Брчко дистрикта БиХ;
- обезбијеђење досљедне примјене Упутства о раду пописних комисија и обављању пописа средстава, потраживања и обавеза у дијелу обухвата цјелокупне властите имовине и окончања пописа сачињавањем извјештаја у прописаним роковима;
- предузимање активности на реализацији циљева и програмских задатака из надлежности Одјељења (**који нису засновани на одговарајућим анализама и претходним искуствима**), предвиђених Програмом рада;

- предузимање активности неопходних за доношење Правилника о подстицајима, у законом прописаном року.

III. Нереализоване препоруке из претходне три године, односе се на следеће:

- успостављање система интерних контрола који ће елиминисати слабости и допринијети ефикасном остваривању циљева Одјељења;
- придржавање горњих граница расхода предвиђених ДОБ-ом, у складу са одредбама Закона о буџету Брчко дистрикта БиХ, у дијелу израде буџета;
- обављање континуираног надзора над реализацијом подстицаја које обухвата контролу рада комисија за подстицај на терену, провјеру обрађене документације, непосредан увид у утврђено стање на терену и контролу маркирања животиња, како је то предвиђено Правилником;
- утврђивање минималног броја, од укупно поднесених захтјева, који требају бити предмет надзора, а све у циљу контроле захтјева за подстицај;
- обезбјеђење досљедне примјене Закона о подстицајима у пољопривреди у дијелу извјештавања о реализацији и резултатима подстицаја;
- обезбјеђење досљедне примјене Упутства о раду пописних комисија и обављању пописа средстава, потраживања и обавеза у дијелу свеобухватности и објективности пописа и окончања пописа сачињавањем извјештаја у прописаним роковима.

Узимајући уопштено, на основу анализе датих препорука и њихове реализације кроз више година, може се констатовати да се углавном реализују препоруке за чију реализацију је неопходно дјеловање самог одјељења коме је препорука и дата.

Потребно је да Одјељење предузме активности на имплементацији датих препорука, тј. да изврши анализу и исправи идентификоване недостатке у Извјештају о обављеној ревизији финансијског пословања за претходну годину, као и претходних година.

Такође је потребно да Одјељење Акционим планом кроз процедуре за накнадно праћење реализације препорука, изради информације о предузетим корективним мјерама и образложењима зашто исте нису могле или нису предузете, ради имплементације истих.

6. НАЛАЗИ И ПРЕПОРУКЕ

6.1. Руководство и систем интерних контрола

Радам Одјељења руководи шеф Одјељења, у складу са законом и упутствима градоначелника, предлаже неопходне мјере ради ефикасног и ефективног остваривања утврђених циљева и задатака из надлежности Одјељења, залаже се за побољшање стања у областима из своје надлежности, те заступа и штити интересе запослених у тим областима.

Пододјељењима руководе шефови пододјељења, који пружају помоћ шефу Одјељења у руковођењу појединим областима или подручјима рада.

Ради остварења програмских циљева, као и економичног, ефикасног и ефективног трошења јавних средстава неопходно је успоставити функционалан систем интерних контрола, што спада у одговорност руководства. Елементи интерне контроле успостављени доношењем Правилника о интерној контроли и појединачних аката и процедура усмјерени су на конкретне процесе: пријем и обрада захтјева, одобравање подстицаја, накнадну контролу поднесених захтјева и испуњености критеријума прописаних Правилником о подстицајима, продаја дрвних сортимената, додјела шумских садница, контрола чишћења просторија, контрола употребе телефона, вођење регистра пољопривредних газдинстава.

Приликом дефинисања контролних процедура није извршена идентификација значајних ризика који могу онемогућити постизање постављених циљева Одјељења, процјена вјероватноће њиховог настанка и њиховог утицаја на пословање Одјељења, као и дефинисање одговарајућих мјера за њихово спречавање и корекцију негативних ефеката на пословање.

Успостављене процедуре, због усмјерености на појединачне активности Одјељења, не дају довољан основ за успоставу цјеловитог и ефикасног система интерних контрола. Осим тога у систему интерних контрола недостаје адекватан систем надзора, информисања и комуникација о налазима контролних активности, како унутар Одјељења тако и са осталим учесницима ван Одјељења у повезаним пословним процесима.

Контролни поступци, обављани на основу општих упутстава из организационог плана, су формализовани и сведени на рутинске трансакције, што потврђују уочени пропусти и неправилности:

- неблаговремено предузимање радњи и активности на реализацији програмских задатака планираних Програмом рада, који су у надлежности Одјељења;
- није израђен план развојних програма и стратешки план за трогодишњи период, и исти нису достављени Сектору за опште послове у року који је одређен одредбама Закона о буџету Брчко дистрикта БиХ и Правилника о садржају и методологији израде, систему праћења и надзора спровођења стратешких докумената и имплементационих докумената;
- није успостављен континуиран и аутоматски управљачки механизам мјерења и мониторинга извађених количина материјала из водотока и њихово упоређивање са обрачунатим и наплаћеним накнадама у складу са одредбама Правилника о посебној водопривредној накнади за извађени материјал из водотока у Брчко дистрикту БиХ;
- недоследно поштовање Правилника о раду, у дијелу максималног броја ангажованих лица у односу на број запослених;
- недефинисање врсте и обима посебних послова у Одјељењу, услова настанка потребе за њиховим обављањем, неизвршавање њиховог претходног вредновања, недефинисање процедуре начина ангажовања извршилаца;
- недоношење Правилника о подстицајима за 2021. годину у законском року, како би се примјењивао од почетка фискалне године;
- неспровођење континуираног надзора над реализацијом подстицаја, на начин да се врши контрола рада комисија за подстицај на терену, провјера обрађене документације, непосредан увид у утврђено стање на терену и контрола маркирања животиња, како је то прописано чланом 16 ставом 1 и ставом 3 Правилника;
- несачињавање извјештаја о реализацији подстицаја за 2021. годину, у складу с чланом 9 Закона о подстицају у пољопривредној производњи;

- нису обезбијеђени неопходни услови за реализацију капиталних пројеката како би се осигурале претпоставке за ефикасно управљање капиталним буџетом, у складу са Законом о извршењу буџета Брчко дистрикта БиХ за 2021. годину;
- недоследна примјена Упутства о раду пописних комисија и обављању пописа средстава, потраживања и обавеза у дијелу обухвата цјелокупне властите имовине, окончања пописа сачињавањем извјештаја у прописаним роковима, обављања годишњег пописа краткорочних и дугорочних обавеза, као и процјене могућности наплативости потраживања,

Потребно је, ради успостављања и обезбјеђења функционисања ефикасног система интерних контрола, да Одјељење у свим сегментима пословања утврди конкретне врсте ризика и процијени вјероватноћу настанка и степен утицаја ризика на њихово пословање, те да на основу дефинисаних ризика утврди јасна и конкретна правила и процедуре, контролне и надзорне поступке с роковима и носиоцима за њихово досљедно спровођење и документовање.

6.2. План и реализација планом предвиђених задатака

Одредбама члана 34 става 2 Закона о буџету Брчко дистрикта БиХ („Службени гласник Брчко дистрикта БиХ“ број 34/19) и члана 14 става 3 Правилника о садржају и методологији израде, систему праћења и надзора спровођења стратешких докумената и имплементационих докумената регулисано је, да буџетски корисник израђује стратешке планове за трогодишњи период на основу секторских стратегија развоја и програмских докумената и доставља их Сектору за опште послове, при Канцеларији градоначелника Брчко дистрикта БиХ (у даљем тексту: Сектор за опште послове), најкасније до краја фебруара текуће године.

У поступку ревизије утврдили смо, да Одјељење није израдило план развојних програма и стратешки план за трогодишњи период, те исти нису ни достављени Сектору за опште послове, што није у складу са одредбама члана 34 ставова 2 и 3 Закона о буџету Брчко дистрикта БиХ и члана 14 става 3 Правилника о садржају и методологији израде, систему праћења и надзора спровођења стратешких докумената и имплементационих докумената.

Потребно је да Одјељење, изради план развојних програма и стратешки план за трогодишњи период, те их достави Сектору за опште послове у року који је одређен одредбама Закона о буџету Брчко дистрикта БиХ и Правилника о садржају и методологији израде, систему праћења и надзора спровођења стратешких докумената и имплементационих докумената.

Одјељење је за послове из своје надлежности, које су прописане чланом 26 Закона о јавној управи Брчко дистрикта БиХ („Службени гласник Брчко дистрикта БиХ“, бројеви 19/07, 2/08, 43/08, 9/13, 48/16 и 9/18), донијело Програм рада за 2021. годину, са пет постављених циљева. Сви циљеви су са роком за њихово извршење **31. децембар 2021. године.**

У поступку ревизије смо утврдили да, у оквиру циља 2 под 4 (Развој и унапређивање пољопривредне производње и сточарства) нису реализовани програмски задаци који се односе на:

- израду Закона о инвентарисању земљишних ресурса у Брчко дистрикту БиХ са утврђеним новим категоријама употребе пољопривредног земљишта за све пољопривредне парцеле;
- као и задатке који се односе на:
 - а) реализацију пројеката (услуга): насипања пољских путева (циљ 2 под 3) (Развој и унапређивање пољопривредне производње и сточарства) и
 - б) набавку и уградњу софтвера за интегрисану базу података из надлежности Одјељења, санацију и реконструкцију обала и дна ријека, изградња потпорних зидова оштећених у поплавама, итд. (циљ 3 под 8 Рационално кориштење и унапређење шумског фонда, уређење водотока и повећање степена заштите од поплава).

Потребно је да Одјељење предузме активности на реализацији програмских задатака који су предвиђени Програмом рада, а исти су у надлежности Одјељења.

6.3. Приходи и примици

Одјељење је за 2021. годину планирало приходе у износу од 1.042.000,00 КМ, а остварило 1.037.547,03 КМ или 99,57% у односу на план (табела број 3 у прилогу Извјештаја). Од укупно остварених прихода, износ од 109.500,38 КМ или 10,55% остварених прихода односи се на **приходе од посебних водопривредних накнада за извађени материјал из водотока.**

Одредбама ставова 1 и 2 члана 6 Правилника о посебној водопривредној накнади за извађени материјал из водотока у Брчко дистрикту БиХ регулисано је, вођење евиденције о извађеном материјалу из водотока која се односи на: а) мјесечне извјештаје о извађеном материјалу из водотока (образац МИИМ) и б) коначни извјештај о извађеном материјалу из водотока (образац КИИМ).

Одредбама чланова 12, 13 и 14 наведеног правилника такође су регулисане обавезе Одјељења, Инспектората при Канцеларији градоначелника Брчко дистрикта БиХ и Пореске управе Дирекције за финансије Брчко дистрикта БиХ и то у дијелу: праћења извјештаја о извађеном материјалу из водотока, контроле обрачуна и плаћања посебне водопривредне накнаде за извађени материјал из водотока и инспекцијског надзора и контроле извађеног материјала.

Ревизијом смо утврдили, да се пријављивање (односно самопријављивање од стране пословних субјеката, којима су издате водопривредне сагласности) количина и вриједности извађеног материјала ради на за то припремљеним обрасцима. Уз наведене обрасце субјекти не прилажу документе који би аргументовали пријављене количине и вриједности. Тако, да Одјељење не може да има увид у отпремнице, превознице, геодетска мјерења, продајне фактуре и рачуне или у документе који би свједочили о улазу, излазу и стању извађеног материјала на депонијама. **Поред наведеног смо утврдили, да је поступак јавне набавке „Услуге геодетског снимања депоније на којима се врши одлагање извађеног материјала из водотока“ касно окончан (23. 11. 2021. године).**

Уважавајући што смо ревизијом утврдили, констатујемо да током 2021. године, није успостављен надзор над извађеним количинама и прометом материјала из водотока, то јест да надлежно Одјељење нема властите јавне и поуздане механизме мјерења, а тиме ни валидне и неспорно измјерене количине извађеног пијеска, шљунка и другог

материјала из водотока, што није у складу са одредбама чланова 12, 13 и 14 Правилника о посебној водопривредној накнади за извађени материјал из водотока у Брчко дистрикту БиХ.

Потребно је да Одјељење успостави континуиран и аутоматски управљачки механизам мјерења и мониторинга извађених количина материјала из водотока и њиховог упоређивања са обрачунатим и наплаћеним накнадама у складу са одредбама Правилника о посебној водопривредној накнади за извађени материјал из водотока у Брчко дистрикту БиХ.

Одредбама члана 102 става 1 под с) Закона о буџету Брчко дистрикта БиХ регулисано је, да садржај извјештаја о извршењу буџета садржи остварене приходе и примитке и расходе и издатке у току године и то приказане на начин да се може јасно видјети разлика између буџета и његове реализације уз образложење свих одступања. Увидом у образложење о извршењу буџета утврдили смо, да је Одјељење приказало приходе и примитке на начин, да се не може јасно видјети разлика између буџетом планираних прихода и примитака и њихове реализације, те да не постоји образложење свих одступања, што није у складу са одредбама члана 102 става 1 под с) Закона о буџету Брчко дистрикта БиХ.

Потребно је да Одјељење у образложењу извршења буџета прикаже приходе и примитке на начин да се може јасно видјети разлика између буџетом планираних и остварених величина уз образложење свих одступања, како је регулисано одредбама Закона о буџету Брчко дистрикта БиХ.

7. Планирање и извршење текућих издатака

Текући буџет Одјељења за 2021. годину одобрен је у износу од **19.180.992,24** КМ, а остварен у износу од **14.869.122,75**КМ, односно **77,52%** плана.

У структури планираних величина највећи износ, **15.035.000,00** КМ или **78,38%**, односи се на текуће трансфере и грантове, односно субвенције приватним предузећима и предузетницима, на плате и накнаде трошкова запослених **2.164.562,61** КМ или **11,28%** и на издатке за материјал и услуге износ од **1.911.124,00** КМ или **9,96%**.

Одредбама става 1 члана 39 Закона о буџету Брчко дистрикта БиХ (у даљем тексту: Закон о буџету) („Службени гласник Брчко дистрикта БиХ” број 34/19) регулисано је да се израда ДОБ-а заснива на процјени привредног развоја, развоја социјалног сектора, макроекономских индикатора, пројекцији прихода, као и на стратешким плановима, односно плану развојних програма.

Чланом 41 ставом 2 под d) Закона о буџету реулисано је, да Инструкција II садржи упутство за сачињавање буџетског захтјева који укључује горњу границу расхода изведену из ДОБ-а за сваког појединачног буџетског корисника.

Ревизијом смо утврдили да се израда ДОБ-а не заснива на процјени привредног развоја и развојним програмима, те да се Одјељење приликом сачињавања буџетског захтјева за 2021. годину, није придржавало горњих граница расхода изведених из ДОБ-а, што није у складу са одредбама става 1 члана 39 и члана 41 става 2 под d) Закона о буџету Брчко дистрикта БиХ.

Потребно је да се Одјељење приликом израде ДОБ-а придржава процјене привредног развоја и развојних програма, као и да се приликом сачињавања буџетског захтјева за 2021. годину, придржава горњих граница расхода изведених из ДОБ-а, како је то регулисано одредбама Закона о буџету Брчко дистрикта БиХ.

7.1. Издаци за бруто плате

Издаци за бруто плате и накнаде одобрени су у износу **2.164.562,61** КМ, а извршени у износу од **2.066.511,87** КМ или 95,47% плана.

Извршење у оквиру бруто плата и накнада на бруто плате се односи 2.019.335,41 КМ, на накнаде 47.176,46 КМ и доприносе на терет послодавца **60.322,19** КМ.

7.2. Издаци за набавку материјала и ситног инвентара

Издаци за набавку материјала и ситног инвентара одобрени су у износу 239.600,00 КМ, а извршени у износу од 188.112,67 КМ или **78,51%**. До краја 2021. године износ од 51.487,33 КМ није утрошен, нити је исти на вријеме ослобођен, како би могао бити преусмјерен ребалансом буџета за 2021. годину за друге активности и потребе других буџетских корисника.

7.3. Издаци за текуће одржавање

Издаци за текуће одржавање за период 1 јануар – 31. децембар 2021. године планирани су у износу од 658.880,00 КМ, а извршени у износу од 392.424,75,00 КМ или 59,56% плана. Најзначајнији издаци односе се на: мјере заштите од поплава 201.918,12 КМ, одржавање водопривредних објеката 73.690,83 КМ, санације клизишта 64.959,03 КМ, услуге поправка и одржавања возила 11.138,23 КМ, услуге поправки и одржавања паркова и других јавних површина 13.873,42 КМ и друго.

7.4. Уговорене услуге

Уговорене услуге у ревидираном периоду одобрене су у износу од **820.544,00** КМ, а извршене у износу од **503.076,50** КМ или 61,31%.

Одјељење је и током 2021. године наставило праксу ангажовања особља путем уговора за привремене и повремене послове и уговора о дјелу, тако да су издаци по том основу остварени у износу од **181.914,61** КМ.

Закључивање појединачних уговора вршено је на основу Одлуке Владе о давању сагласности број: 33-000531/20 од 29. јануара 2020. године за ангажовање двадесет једног (21) лица и Одлуке број: 33-001262/21 од 12. априла 2021. године шеснаест (16) лица, ради испуњавања обавеза из надлежности Одјељења, на пословима за које, по образложењу Одјељења, нису предвиђена радна мјеста.

Законом о државној служби у органима управе Брчко дистрикта БиХ је прописано да ангажовање лица за посебне послове траје док постоји потреба за обављањем тих послова, али не дуже од једне године. Начин ангажовања лица, накнада за обављање посебних послова, као и форма и садржај уговора о обављању посебних послова прописани су Правилником о раду службеника и намјештеника у органима јавне управе Брчко дистрикта БиХ (у даљем тексту: Правилник о раду).

Одредбама чланова 13 и 14 Правилника о раду прописани су форма и садржај уговора о обављању посебних послова (стручна спрема ангажованог лица, трајање уговора, врста посла и начин извршења, рок извршења посла, висина накнаде за рад и слично). Накнаду за обављање посебних послова утврђује руководилац органа јавне управе у складу са врстом и обимом послова, степеном стручне спреме ангажованог лица и одобреним буџетским средствима. Руководилац органа јавне управе не може ангажовати више од 10% лица у односу на број запослених у том органу јавне управе ради обављања посебних послова. На образложени предлог руководиоца органа јавне управе, у изузетним случајевима Влада може да одобри ангажовање више од 10% лица у односу на број запослених у том органу јавне управе.

Ревизијом смо утврдили као и у ранијем периоду:

- да се ради о пословима који трају дуже од годину дана;
- да се уговори закључују са истим лицима из године у годину;
- да се избор извршилаца и висина накнаде одређују без прописаних процедура и критеријума који би обезбиједили начело транспарентности;
- те да је више од 10% ангажованих лица у односу на број запослених, а да при томе не постоји образложење да се ради о изузетним случајевима.

Наведено није у складу са одредбама Закона о државној служби у органима управе Брчко дистрикта БиХ и Правилника о раду службеника и намјештеника у органима јавне управе.

Потребно је дефинисати врсту и обим посебних послова у Одјељењу, услове настанка потребе за њиховим обављањем, извршити њихово претходно вредновање, дефинисати процедуру начина и трајања ангажовања извршилаца, као и преиспитати усаглашеност Организационог плана Одјељења са потребама за обављање дјелатности.

Потребно је додатно образложити ангажовање више од 10% лица у односу на број запослених.

Одредбама члана 13а тачке 4 Правилника о раду регулисано је да је руководилац органа јавне управе дужан да успоста систем праћења и контроле обављања посебних послова.

У поступку ревизије такође смо утврдили да од стране надлежног руководиоца Одјељења није успостављен систем праћења и контроле обављања посебних послова, како је то прописано одредбама члана 13а тачке 4 Правилника о раду.

Потребно је да Одјељење успостави систем праћења који би обезбиједио суштинску документовану контролу извршених посебних послова у складу са одредбама Правилника о раду службеника и намјештеника у органима јавне управе.

Одредбама члана 13а тачке 5 Правилника о раду регулисано је, да је руководилац органа јавне управе дужан најкасније до 15. јануара наредне године, извршити анализу, као и оцјену ефикасности и ефективности обављених послова по основу закључених уговора. Одредбама истог члана Правилника о раду у тачки (б) дефинисано је да Извјештај о закљученим уговорима, уговореним пословима, утрошеним средствима, као и резултатима проведене анализе и оцјене ефикасности и ефективности обављених послова, руководилац органа јавне управе доставља Влади Брчко дистрикта БиХ.

Ревизијом смо утврдили да Одјељење није у прописаном року сачинило Извјештај о извршној анализи и оцјени ефикасности и ефективности обављених посебних послова по закљученим уговорима у 2021. години и није достављен Влади Брчко дистрикта БиХ, што није у складу са одредбама члана 13а тачака 5 и 6 Правилника о раду.

Потребно је у складу са одредбе Правилника о раду службеника и намјештеника у органима јавне управе, сачинити Извјештај о закљученим уговорима, уговореним пословима, утрошеним средствима, као и резултатима проведене анализе и оцјене ефикасности и ефективности обављених послова, те исти у прописаном року доставити Влади Брчко дистрикта БиХ.

7.5. Текући грантови

На економском коду текући трансфери и донације, буџетом за 2021. годину планирана средства износе 15.035.000,00 КМ, а реализована су у износу од 11.510.316,26 КМ или 76,56% у односу на план. Реализација планираних средстава врши се на основу Закона о подстицају у пољопривредној производњи (у даљем тексту Закон о подстицајима), Програма утрошка текућих грантова којег усваја Влада Брчко дистрикта БиХ и Правилника о начину и условима за подстицај у пољопривредној производњи за 2021. годину.

Као и претходних година **Правилник о начину и условима за подстицај у пољопривредној производњи за 2021. годину од 29. јула 2021. године** (у даљем тексту: Правилник о подстицајима), није усвојен у року од тридесет (30) дана од дана усвајања буџета Брчко дистрикта БиХ, што је прописано одредбама члана 20 Законом о подстицајима.

Структура планираних и реализованих средстава (текућих трансфера и донација) дата је у сљедећем прегледу:

	Планирано	Остварено/ реализовано	%
a) Субвенције приватним предузећима и предузетницима (подстицаји пољопривредној производњи)	14.460.000,00	11.009.962,26	76,14
aa) Подстицаји за текућу годину 2021.	12.000.000,00	8.583.742,77	71,53
ab) Подстицаји из 2020. године 20%	2.460.000,00	2.426.219,49	98,63
b) Текуће донације појединцима (накнада за угинуле животиње)	75.000,00	354,00	0,47
c) Текући трансфери истим нивоима власти (Заводу за запошљавање по програму samozapošljavanja)	500.000,00	500.000,00	100,00
УКУПНО	15.035.000,00	11.510.316,26	76,55

Подстицаји за развој пољопривредне производње приватним предузећима и предузетницима за текућу 2021. годину (под а) претходног прегледа) планирани су у износу од 12.000.000,00 КМ.

Скупштина Брчко дистрикта БиХ, донијела је Одлуку о усвајању стратегије развоја Брчко дистрикта БиХ за период 2021–2027. година („Службени гласник Брчко дистрикта БиХ“ број 11/21) (у даљем тексту: Стратегија развоја).

У складу са одредбама члана 33 Закона о буџету Брчко дистрикта БиХ (у даљем тексту: Закон о буџету), на основу наведене стратегије разрађиваће се секторске стратегије и средњорочни планови развоја, те годишњи планови рада у које ће бити укључени стратешки приоритети са одговарајућим мјерама и активностима.

Одредбама члана 7 Закона о подстицају у пољопривредној производњи (дио пети – структура подстицаја) регулисано је да се средства подстицаја пољопривредној производњи користе за:

- а) биљну производњу: ратарство, повртларство и воћарство;
- б) сточарску производњу: говедарство, свињогојство, перадарство, овчарство, козарство и остала сточарска производња;
- с) органску производњу;
- д) капиталне инвестиције и
- е) остало.

У поступку ревизије утврдили смо да Одјељење из своје надлежности, није разрадило секторску стратегију и средњорочни план развоја, те да се средства подстицаја за развој пољопривредне производње планирају на начин, да се у годишњи план рада не укључују стратешки приоритети, што није у складу са одредбама члана 33 Закона о буџету. Такође смо утврдили да нису испитани учинци и дугорочна ефективност значајнијих подстицаја који се додјељују за развој пољопривредне производње, и то по структури подстицаја прописаних чланом 7 Закона о подстицају у пољопривредној производњи, која би са испитаним учинцима и дугорочним ефектима значајнијих подстицаја била основа за израду методологије за расподелу планираних средстава.

Потребно је да Одјељење разради секторску стратегију и средњорочни план развоја, те да средстава подстицаја за развој пољопривредне производње планира на начин да у годишњи план рада укључи стратешке приоритете, како је регулисано одредбама Закона о буџету Брчко дистрикта БиХ.

Реализована средства за подстицаје пољопривредној производњи за 2021. годину (под тачком а) претходног прегледа) износе 11.009.962,26 КМ или 76,14%. Од наведеног износа **8.583.742,77 КМ или 71,53%** односи се на исплаћене подстицаје по захтјевима из 2021. године и 2.426.219,49 КМ по захтјевима из претходне 2020. године.

Низак проценат реализације наведених издатака указују на неефикасно располагање буџетом одобрених средстава које се огледа кроз неутрошена планирана средства и то у износу од **3.416.257,23 КМ.**

Констатујемо да Одјељење, није сврсисходно и ефикасно располагало одобреним буџетским средствима, што није у складу са одредбама члана 78 става 2 под б) Закона о буџету Брчко дистрикта БиХ и члана 15 става 1 под б) Закона о извршењу буџета Брчко дистрикта БиХ за 2021. годину.

Због непоштовања претходно наведених законских аката, неутрошена буџетска средства Одјељења нису на вријеме ослобођена, како би се иста могла правовремено усмјерити на позиције и активности за које је извјесно остварење у оквиру Одјељења или неких других буџетских корисника.

Потребно је, да Одјељење досљедно поштује одредбе Закона о буџету Брчко дистрикта БиХ и Закона о извршењу буџета Брчко дистрикта БиХ за 2021. годину, у дијелу сврсисходног и ефикасног располагања одобреним буџетским средствима.

Одредбама члана 9 Закона о подстицају у пољопривредној производњи регулисано је да ће Одјељење за пољопривреду, шумарство и водопривреду, градоначелнику Брчко дистрикта БиХ (у даљем тексту: градоначелник) достављати извјештај о реализацији подстицаја на крају сваке календарске године или периодично на захтјев градоначелника.

У поступку ревизије утврдили смо да Одјељење није на крају календарске године доставило градоначелнику извјештај о реализацији подстицаја за 2021. годину, што није у складу са одредбама члана 9 Закона о подстицају у пољопривредној производњи.

Потребно је да Одјељење, у складу са одредбама Закона о подстицају у пољопривредној производњи, на крају сваке календарске године достави градоначелнику извјештај о реализацији подстицаја.

Чланом 16 (Надзор над реализацијом подстицаја) ставом 1 Правилника о начину и условима за подстицај у пољопривредној производњи (у даљем тексту: Правилник) је прописано да **надзор над реализацијом подстицаја врши Одјељење** путем Комисије за интерну контролу за подстицај у пољопривредној производњи и путем ванредне контроле.

Одредбама члана 16 става 2 Правилника дефинисана је надлежност шефа Одјељења да именује Комисију за интерну контролу.

Шеф Одјељења је, 26. августа 2021. године, донио Одлуку о именовању комисије за интерну контролу (у даљем тексту: Комисија за интерну контролу).

Ставом 3 члана 16 Правилника прописано је да Комисија за интерну контролу врши:

- a) контролу рада комисија за подстицај на терену;
- b) провјеру обрађене документације;
- c) непосредан увид у утврђено чињенично стање на терену;
- d) контролу маркирања животиња;
- e) сачињавање плана рада и контроле, који одобрава шеф Одјељења;
- f) излазак на терен по захтјеву водитеља управног поступка и одобрењу шефа Одјељења ради накнадног утврђивања чињеничног стања.

Комисија за интерну контролу је, 14. септембра 2021. године, у складу са ставом 3 под е) сачинила План интерне контроле поднесених захтјева и испуњености критеријума прописаних Правилником о начину и условима за подстицај у пољопривредној производњи (у даљем тексту: План интерне контроле).

Планом интерне контроле регулисано је сљедеће:

- под 4. Сврха интерне контроле „Интерном контролом осигурава се ефективност и ефикасност рада, поузданост финансијског извјештавања, транспарентност извјештавања о раду и усклађеност с релевантним прописима.
- под 7. Обим контроле „Интерна контрола ће у складу с Правилником континуирано вршити надзор над реализацијом подстицаја по захтјевима за додјелу подстицаја за унапређење пољопривредне производње“. Комисија за интерну контролу врши контролу на основу случајног узорка, налога шефа Одјељења, пријаве обрађивача предмета и по пријавама грађана“.

- под 8. Обухват контроле „План интерне контроле обухвата:
 - 8.1. Интерну контролу пријема захтјева за остваривање права на подстицај;
 - 8.2. Интерну контролу маркирања животиња које су у систему;
 - 8.3. Интерну контролу рада комисије за подстицаје;
 - 8.4. Интерну контролу обраде захтјева;
 - 8.5. Интерну контролу исплате новчаних средстава и
 - 8.6. Испуњеност критеријума прописаних Правилником.

Увидом у записнике о извршеној интерној контроли и Извјештај о раду комисије за интерну контролу, од 31. јануара 2022. године; број: 23-002074/21, утврдили смо да је Комисија за интерну контролу извршила и сачинила петнаест (15) записника о извршеној интерној контроли захтјева и то у периоду од 20. октобра до 29. децембра 2021. године.

Комисија за интерну контролу је, од укупног броја обрађених захтјева (преко 2.000 захтјева), извршила одабир и контролу узорка од петнаест (15) захтјева за подстицај методом случајних бројева. **Констатујемо, да се нисмо могли увјерити да је број захтјева у узорку довољан и репрезентативан.**

Уважавајући чињенице кашњења при усвајања буџета и касног сачињавања Правилника о начину и условима подстицаја (29. јула 2021. године), констатујемо да Одјељење, путем Комисије за интерну контролу, није успоставило континуиран надзор над реализацијом подстицаја (контролу рада комисија на терену, непосредан увид у утврђено стање на терену и контролу маркирања животиња), што није у складу са Планом интерне контроле под 8. „Обухват контроле“ и чланом 16 ставом 3 Правилника о начину и условима подстицаја у пољопривредној производњи.

Поред наведеног, утврдили смо низак проценат реализације планираних средстава за подстицаје (71,53%), те констатујемо да Одјељење, путем интерне контроле, није осигурало ефикасан и ефикасан рад из своје надлежности, што такође није у складу са Планом интерне контроле под 4. „Сврха интерне контроле“ и одредбама члана 16 став (3) Правилника о начину и условима подстицаја у пољопривредној производњи.

Потребно је да Одјељење благовремено предузме активности на сачињавању и доношењу Правилника о начину и условима подстицаја како би се створиле претпоставке за континуиран надзор Комисије за интерну контролу над реализацијом подстицаја, као и ефективно и ефикасно обављање послова из своје надлежности, у складу с Планом интерне контроле и одредбама Правилника о начину и условима подстицаја у пољопривредној производњи.

7.6. Буџет капиталних потреба

Буџет капиталних потреба за период 2019–2021. године одобрен је у износу од 2.203.566,62 КМ, а извршен је у износу од 785.355,28 КМ или 35,64% плана (табела 2 у прилогу Извјештаја).

Буџетом за 2020. годину су одобрена средства у износу од 574.598,03 КМ, са извршењем од 86.985,56 КМ, или 15,14% Плана. Неутрошена средства се највећим дијелом односе на набавку и уградњу софтвера за интегрисану базу података, регулисање потока Близна I фаза, уређење насипа, потпорних зидова, санацију корита и дна ријека и уређење потока и сл.

Средства одобрена капиталним буџетом за 2021. годину износе 933.609,58 КМ, од чега је реализовано 3.135,60 КМ (израда пројектне документације за регулацију корита ријеке Брке), односно 0,34%.

Укупно **неуτροшена средства** за трогодишњи период износе **1.418.211,34 КМ**

Чланом 78 ставом 2 под б) Закона о буџету Брчко дистрикта БиХ и чланом 15 став 1 под б) Закона о извршењу буџета Брчко дистрикта БиХ за 2021. годину прописано је да су буџетски корисници одговорни, између осталог и за ефикасност у располагању средствима која су им одобрена буџетом.

Нереализовање одобрених средстава за капиталне пројекте указује на неефикасно коришћење и непотребно задржавање буџетских средстава за капиталне пројекте.

Потребно је обезбиједити неопходне услове за реализацију капиталних пројеката како би се осигурале претпоставке за ефикасно управљање капиталним буџетом, у складу са Законом о буџету Брчко дистрикта БиХ и Законом о извршењу буџета Брчко дистрикта БиХ за 2021. годину.

7.7. Годишњи попис средстава и обавеза на дан 31. 12. 2021. године

Одлуком шефа Одјељења број: 05-000409/21 од од 15. децембра 2021. године и измјеном Одлуке од 29. марта 2021. године, именована је Комисија за попис сталних средстава и обавеза (у даљем тексту: Комисија за попис), која је у складу с чланом 2 Одлуке била дужна да, у складу са Упутством о раду пописних комисија и обављању пописа средстава, потраживања и обавеза (у даљем тексту: **Упутство о раду**), изврши редован попис стања сталних средстава, текућих средстава, средстава која се воде у ванбилансној евиденцији, средстава која се налазе код других физичких или правних лица, туђих средстава и обавеза. Одредбама члана 3 поменуте одлуке, прописано је да комисија попис и усаглашавање са Дирекцијом за финансије треба да обави до 15. јануара 2022. године.

Чланом 7 ставом 1 Упутства о раду, је прописано да је комисија за попис дужна да изврши попис и да исти достави Централној комисији и Трезору најкасније до 15. јануара наредне године.

Комисија Одјељења је извршила попис на дан 31. 12. 2021. године и **18. фебруара 2021.** године сачинила Извјештај о извршеном попису, сталних средстава, ситног инвентара, материјала на залихи и потраживања, који је доставила Дирекцији за финансије Брчко дистрикта БиХ и Централној пописној комисији.

Ревизијом смо утврдили да усаглашавање стварног и књиговодственог стања са Дирекцијом за финансије БиХ није извршено у прописаном року, те Извјештај о извршеном попису није благовремено достављен Централној комисији и Трезору, што није у складу с чланом 7 ставом 1 тачком а) Упутства о раду.

У Извјештају о извршеном попису је исказано неслагање између књиговодственог стања и стања по попису основних средстава, у износу од **3.076.078,95** КМ због немогућности пописивања стања основних средстава у ЗУП „Круг машина“, на дан 31. 12. 2021. године. Основни суд Брчко дистрикта БиХ је у извршном предмету ради предаје у посјед покретних ствари и наплате трошкова извршног поступка, 4. децембра 2017. године, донио Рјешење број: 96 0 Ип 100898 16, чијим је диспозитивом обустављено извршење у дијелу у коме је одређена предаја у посјед и слободно располагање покретних ствари.

С тим у вези Интерна комисија је Комисији за попис сталних средстава и обавеза, предложила да изврши отпис и искњижававање предметних основних средстава, која се

воде у Одјељењу. Међутим, комисија за попис, именована од стране шефа Одјељења, **није предложила отпис и искњижавање** наведених сталних средстава, нити је навела разлоге за неизвршавање отписа имовине која се дуги низ година евидентира у Одјељењу.

Потребно је обезбиједити досљедну примјену Упутства о раду пописних комисија и обављању пописа средстава, потраживања и обавеза у дијелу обухвата цјелокупне властите имовине и окончања пописа сачињавањем извјештаја у прописаним роковима.

Одредбама члана 2 става 1 тачке f) Упутства о раду пописних комисија и обављању пописа средстава, потраживања и обавеза прописано је, да комисије, у складу са роковима, приступају на дан 31. 12. обрачунске године **попису стања краткорочних и дугорочних обавеза.**

Ревизијом смо утврдили да Извјештајем о попису није обухваћен попис обавеза на дан 31. 12. 2021. године, што није у складу са одредбама члана 2 става 1 тачке f) Упутства о раду пописних комисија и обављању пописа средстава, потраживања и обавеза.

Став 2 члана 2 Упутства прописује да приликом пописа потраживања и обавеза пописне комисије су дужне да провјере:

- a) **могућност наплате потраживања;**
- b) **реалност доспијећа обавеза.**

На основу података из аналитичке евиденције, на дан 31. 12. 2021. године исказан је износ потраживања од 482.746,65 КМ, који се односи на Фар програм ОБНОВА 2000, и то како слиједи:

1. Почетно стање на дан 1. 1. 2021. године у износу од: 482.746,65 КМ;
2. Салдо на дан 31. 12. 2021. године у износу од: 482.746,65 КМ.

Утврдили смо да током 2021. године није било наплате, те да Одјељење није провјерило **могућност** наплате исказаног износа потраживања, што није у складу са одредбама члана 2 става 2 тачке а) поменутог упутства.

Потребно је досљедно примјењивати одредбе Упутства о раду пописних комисија и обављању пописа средстава, потраживања и обавеза у дијелу обављања годишњег пописа краткорочних и дугорочних обавеза, као и процјене могућности наплативости потраживања.

Одредбама члана 19 тачке (1), Правилника о рачуноводству и финансијском извјештавању, број: 02-04.1-107/20 од 12. маја 2021. године („Службени гласник Брчко дистрикта БиХ“ број 8/21) происано је: „буџетски корисник је обавезан да обавјести Дирекцију о тачном датуму стављања сталног средства у употребу.“

Ревизијом смо утврдили да је на економском коду инвестиције у току евидентирано укупно 8.232.258,63 КМ које се односе на изградњу и улагања у стална средства претходних година, као што су: објекти (зграде), остали објекти, канализационе мреже, мостови, корита ријека и потока, путеви у изградњи, те паркови и зелене површине, што је представљено у табели како слиједи:

Економски код	Опис	С ₀ 31.12.2021.
011611	Зграде	947.830,00
011613	Остали објекти	2.211,30
011621	Канализациона мрежа	177.125,01

011642	Мостови	21.159,63
011643	Корита ријека и потоци	5.565.562,16
011648	Путеви у изградњи	228.340,20
011649	Остали објекти	1.267.914,63
0116490001	Паркови и зелене површине	22.115,70
	Укупно:	8.232.258,63

Током 2021. године са поменутог економског кода, није вршено прекњижавање инвестиција у току на средства у употреби, односно није вршено стављање у употребу реализованих инвестиција, што није у складу са одредбама члана 19 тачке (1) Правилника о рачуноводству и финансијском извјештавању у Брчко дистрикту БиХ.

Потребно је да Одјељење правовремено обавјештава Дирекцију за финансије Брчко дистрикта БиХ о тачном датуму расположивости сталног средства за употребу, како би се исто прекњижило као средство у употреби и отпочео обрачун амортизације у складу са одредбама Правилника о рачуноводству и финансијском извјештавању за буџетске кориснике у Брчко дистрикту БиХ.

8. КОМЕНТАР

Одјељењу је уручен Нацрт извјештаја о ревизији финансијског пословања за 2021. годину, број: 01-02-03-13-184/22 на разматрање и достављање евентуалних нових доказа и коментара на налазе ревизије.

У остављеном року од петнаест (15) дана Одјељење се изјаснило дописом број: 13-001295/22 од 17. маја 2022. године и није имало примједби на налазе, тако да достављени нацрт представља коначан Извјештај.

Тим за ревизију:

Енвера Имамовић, дипл. ек.

Татјана Павловић-Клашнић, дипл. пр.

9. ПРИЛОЗИ

Структура планираних и извршених текућих издатака за 2021. годину

Табела број 1

Назив економског кода	Планирани буџет 2021. године	Ребаланс и вирманизације	План буџета 2021.	Извршење 2021. год.	Нереализована средства	% 5/4*100
2	3	4	5	6	7	8
Плате и накнаде трошкова запослених	2.287.819,61	-123.257,00	2.164.562,61	2.066.511,87	98.050,74	95,47
Бруто плате и накнаде	2.231.287,61		2.108.030,61	2.019.335,41	88.695,20	95,79
Накнаде запосленим	56.532,00		56.532,00	47.176,46	9.355,54	83,45
Доприноси на терет послодавца	70.305,63	0,00	70.305,63	60.322,19	9.983,44	85,80
Издаци за материјал и услуге	1.923.924,00	-12.800,00	1.911.124,00	1.231.972,43	679.151,57	64,46
Путни трошкови	13.000,00	0,00	13.000,00	3.833,58	9.166,42	29,49
Издаци за енергију	69.500,00	0,00	69.500,00	53.636,17	15.863,83	77,17
Издаци за комуналне услуге	49.000,00	-7.500,00	41.500,00	32.323,76	9.176,24	77,89
Набавка материјала	269.600,00	-30.000,00	239.600,00	188.112,67	51.487,33	78,51
Издаци за услуге превоза и горива	47.600,00	3.500,00	51.100,00	51.028,51	71,49	99,86
Издаци за текуће одржавање	679.100,00	-20.220,00	658.880,00	392.424,75	266.455,25	59,56
Издаци за осиг., банк. услуге и услуге платног промета	17.000,00	0,00	17.000,00	7.536,49	9.463,51	44,33
Уговорене услуге	779.124,00	41.420,00	820.544,00	503.076,50	317.467,50	61,31
Текући трансфери и донације	10.575.000,00	4.460.000,00	15.035.000,00	11.510.316,26	3.524.683,74	76,56
Текући трансфери истин нивоима вл.	500.000,00	0,00	500.000,00	500.000,00	0,00	100,00
Текуће донације појединцима	75.000,00	0,00	75.000,00	354,00	74.646,00	0,47
Субвенције прив. пред. И предузет.	10.000.000,00	4.460.000,00	14.460.000,00	11.009.962,26	3.450.037,74	76,14
Укупно текући издаци	14.857.049,24	4.323.943,00	19.180.992,24	14.869.122,75	4.311.869,49	77,52

Буџет капиталних потреба

Табела број 2

Година	Одобрено	Извршено до 1. 1. 2021.	Извршено 2021.	Укупно извршење	%
0	1	2	3	4(2+3)	5((4/1)*100)
2019.	695.359,01	226.007,68	469.226,44	695.234,12	99,98
2020.	574.598,03	7.694,86	79.290,70	86.985,56	15,14
2021.	933.609,58	0	3.135,60	3.135,60	0,34
УКУПНО:	2.203.566,62	233.702,54	551.652,74	785.355,28	35,64

Приказ планираних и остварених прихода и примитака по врстама

Табела број 3

Врста прихода	Ек. код	Планирано 2021. год.	Остварено 2021. год.	Индекс 3/2*100
0	1	2	3	4
Остали приходи	721100	120.000,00	47,74	0,04
Остале администр. таксе	722135	17.500,00	1.360,00	7,77
Таксе за увјерење о здр. ст. животиња	722511	0,00	500,00	0,00
Накнаде за ветер, санитарне прегледе	722514	380.000,00	367.312,07	96,66
Посеб. водопр. накнада за искор. вода	722522	0,00	213,60	0,00
Посеб. водопр. накнада за извађени материјал из водотока	722524	100.000,00	109.500,38	109,50
Посеб. водопр. накнада за заштиту од поплава	722526	0,00	90,00	0,00
Посеб. водопр. накнада за обављање привредног и спортског риболова	722527	2.000,00	3.000,00	150,00
Накнаде за коришћење шума и допринос	722591	0,00	480,22	0,00
Накнаде за кориштење општекорисних функција шума	722598	420.000,00	427.453,23	101,77
Приходи од затез. камата за неправовр. плаћ. посебне накнаде и таксе	722599	0,00	1.243,82	0,00
Приходи од продаје дрвета - физичка лица	722664	0,00	48.554,97	0,00
Приходи од продаје дрвета - правна лица	722665	0,00	758,57	0,00
Средства за просту и прош. репр. шума	722666	0,00	74.337,65	0,00
Приходи од полагања риболов. испита	722668	0,00	8,55	0,00
Приходи од услуга лабор. испит. Плодности земљишта	722696	0,00	163,25	0,00
Приходи од затез. камата за неправовр. плаћ. остале непорезне приходе	722699	0,00	336,52	0,00
Остале непл. уплате	722791	2.500,00	2.186,46	87,46
		1.042.000,00	1.037.547,03	99,57